

KOMUNIKAT KOMISJI**Zawiadomienie dla zainteresowanych stron – wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE a przepisy UE w dziedzinie pomocy państwa**

(2023/C 202/04)

1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo wystąpiło z Unii Europejskiej i stało się „państwem trzecim” ⁽¹⁾. W umowie o wystąpieniu ⁽²⁾ przewidziano okres przejściowy, który skończył się 31 grudnia 2020 r. Umowa o wystąpieniu zawiera także w niektórych przypadkach postanowienia dotyczące wystąpienia mające zastosowanie po zakończeniu okresu przejściowego.

Wszystkim zainteresowanym stronom przypomina się o sytuacji prawnej mającej zastosowanie po zakończeniu okresu przejściowego (część A poniżej). W niniejszym zawiadomieniu wyjaśniono również przepisy mające zastosowanie w odniesieniu do Irlandii Północnej po zakończeniu okresu przejściowego (część B poniżej).

A. Sytuacja prawna po zakończeniu okresu przejściowego**1. Postępowania dotyczące pomocy państwa**

Po zakończeniu okresu przejściowego unijna kontrola pomocy państwa przestała mieć zastosowanie do wszelkiej pomocy państwa przyznanej przez Zjednoczone Królestwo po tej dacie, chyba że ma ona wpływ na handel między Irlandią Północną a Unią Europejską, który jest przedmiotem Protokołu w sprawie Irlandii / Irlandii Północnej („protokół”) ⁽³⁾ / „ramy windsorskie” ⁽⁴⁾. Poza zakresem konkretnych postanowień ram windsorskich (zob. poniżej) Komisja Europejska nie jest już zatem uprawniona do badania potencjalnych środków pomocy państwa przyznanych przez Zjednoczone Królestwo po tej dacie ani do podejmowania decyzji w ich sprawie. W związku z tym zainteresowane strony nie mogą już wnosić formalnych skarg do Komisji Europejskiej w sprawie takich środków.

Jeżeli chodzi o pomoc państwa przyznaną przez Zjednoczone Królestwo przed końcem okresu przejściowego, zastosowanie mają następujące zasady:

Zgodnie z art. 92 ust. 1 umowy o wystąpieniu Komisja Europejska pozostanie właściwa do kontynuowania wszelkich toczących się postępowań ⁽⁵⁾ dotyczących pomocy państwa przyznanej przez Zjednoczone Królestwo.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 umowy o wystąpieniu Komisja Europejska pozostanie również właściwa do wszczynania nowych postępowań administracyjnych dotyczących pomocy państwa przyznanej przez Zjednoczone Królestwo przed końcem okresu przejściowego, jeżeli takie postępowanie zostanie wszczęte w ciągu czterech lat od końca okresu przejściowego.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 umowy o wystąpieniu decyzje Komisji Europejskiej w tych sprawach są wiążące i wykonalne w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa.

Ponadto Komisja Europejska zachowuje prawo do wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku niezastosowania się do takich decyzji przez okres czterech lat od daty zakończenia okresu przejściowego lub od daty danej decyzji, w zależności od tego, która z nich jest późniejsza ⁽⁶⁾. Wyroki Trybunału w tych sprawach pozostają wiążące i wykonalne w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa.

⁽¹⁾ Państwo trzecie to państwo niebędące członkiem Unii Europejskiej.

⁽²⁾ Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. L 29 z 31.1.2020, s. 7) („umowa o wystąpieniu”).

⁽³⁾ Zob. część B niniejszego zawiadomienia w celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji na temat postanowień dotyczących pomocy państwa zawartych w ramach windsorskich.

⁽⁴⁾ Zgodnie ze wspólną deklaracją nr 1/2023 Unii i Zjednoczonego Królestwa w ramach Wspólnego Komitetu ustanowionego na podstawie umowy o wystąpieniu z dnia 24 marca 2023 r., odzwierciedlającą ustalenia określone w decyzji nr 1/2023 Wspólnego Komitetu, protokół, zmieniony wspomnianą decyzją Wspólnego Komitetu, powinien być obecnie zwany „ramami windsorskimi”. W związku z powyższym w stosownych przypadkach w stosunkach między Unią a Zjednoczonym Królestwem w ramach umowy o wystąpieniu protokół zmieniony decyzją Wspólnego Komitetu nr 1/2023 będzie, zgodnie z wymogami pewności prawa, nazywany „ramami windsorskimi”. Protokół, zmieniony decyzją nr 1/2023 Wspólnego Komitetu, może być również zwany „ramami windsorskimi” w prawie krajowym Unii i Zjednoczonego Królestwa.

⁽⁵⁾ Termin „toczące się postępowania” odnosi się do postępowań, którym nadano wewnętrzny numer sprawy przed końcem okresu przejściowego (zob. art. 92 ust. 3 lit. a) umowy o wystąpieniu).

⁽⁶⁾ Zob. odpowiednio art. 87 ust. 1 i 2 umowy o wystąpieniu.

W związku z tym zainteresowane strony mogą nadal informować Komisję Europejską – w drodze formalnych skarg lub w inny sposób – o wszelkiej potencjalnie niezgodnej z prawem pomocy państwa przyznanej przez Zjednoczone Królestwo przed końcem okresu przejściowego. Obejmuje to przypadki, w których taka pomoc jest wypłacana lub udostępniana w inny sposób dopiero na późniejszym etapie, pod warunkiem że beneficjentowi przyznano prawo do otrzymania pomocy przed końcem okresu przejściowego.

2. Przepisy prawa materialnego dotyczące pomocy państwa

W drodze wyjątku niektóre kryteria zgodności określone w wytycznych Komisji Europejskiej w sprawie pomocy państwa odnoszą się do współpracy między państwami członkowskimi UE lub do określonego wymiaru UE lub EOG⁽⁷⁾. Od zakończenia okresu przejściowego Zjednoczone Królestwo nie jest już uwzględniane w tych kryteriach, a państwa członkowskie muszą wziąć to należycie pod uwagę przy przyznawaniu wszelkiej nowej pomocy na podstawie odpowiednich przepisów.

B. przepisy mające zastosowanie w odniesieniu do Irlandii Północnej

1. Stosowanie zasad pomocy państwa na podstawie art. 10 ram windsorskich

Po zakończeniu okresu przejściowego zastosowanie ma protokół nazywany obecnie ramami windsorskimi⁽⁸⁾. Ramy windsorskie, których początkowy okres stosowania wynosi cztery lata od zakończenia okresu przejściowego, podlegają okresowemu zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Ustawodawcze Irlandii Północnej⁽⁹⁾.

Art. 10 ust. 1 ramy windsorskich stanowi, że „[p]rzepisy prawa Unii wymienione w załączniku 5 do niniejszego Protokołu mają zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa, w tym w odniesieniu do środków wspierających produkcję rolną i handel produktami rolnymi w Irlandii Północnej, jeśli chodzi o środki mające wpływ na handel między Irlandią Północną a Unią objęty niniejszym Protokołem”.

Oznacza to, że unijne zasady pomocy państwa nadal będą miały zastosowanie do państw członkowskich UE, a także do Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do pomocy mającej wpływ na handel między Irlandią Północną a Unią Europejską, który jest przedmiotem ram windsorskich. Z innych postanowień ram windsorskich, a w szczególności z ich art. 5 i 9, wynika, że handel towarami i handel energią elektryczną w obrocie hurtowym są przedmiotem ram windsorskich⁽¹⁰⁾.

Jeśli chodzi o produkcję produktów rolnych i produktów rybołówstwa oraz handel nimi w Irlandii Północnej, art. 10 ust. 2 ram windsorskich przewiduje wyłączenie z zakresu stosowania prawa Unii do określonego maksymalnego łącznego rocznego poziomu wsparcia, pod warunkiem że określony minimalny odsetek wsparcia objętego wyłączeniem jest zgodny z postanowieniami załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa. Wspomniany maksymalny poziom i minimalny odsetek zostały określone przez Wspólny Komitet (Unia Europejska i Zjednoczone Królestwo) decyzją nr 5/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r.⁽¹¹⁾ Wszystkie środki wdrażane w celu wspierania produkcji produktów rolnych i produktów rybołówstwa oraz handlu nimi w Irlandii Północnej, które nie są objęte zakresem wyłączenia, a które mają wpływ na odnośną wymianę handlową między Irlandią Północną a Unią, są objęte zakresem stosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich.

Komisja Europejska, a także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Sąd (zwane dalej „sądami Unii”) pozostają właściwe w odniesieniu do takiej pomocy, która wchodzi w zakres stosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich⁽¹²⁾.

⁽⁷⁾ Na przykład niektóre instrumenty przewidują zwiększoną intensywność pomocy w przypadku współpracy transgranicznej między państwami członkowskimi UE lub z umawiającymi się stronami EOG.

⁽⁸⁾ Art. 185 umowy o wystąpieniu.

⁽⁹⁾ Art. 18 ram windsorskich.

⁽¹⁰⁾ Jeśli chodzi o szczegółowe wyjaśnienie, który handel jest objęty ramami windsorskimi, zob. art. 5–9 tych ram. Do celów niniejszego zawiadomienia odniesienie do towarów będzie obejmowało, w stosownych przypadkach, rynek energii elektrycznej.

⁽¹¹⁾ Decyzja nr 5/2020 Wspólnego Komitetu ustanowionego Umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej z dnia 17 grudnia 2020 r. określająca początkowy maksymalny łączny roczny poziom wsparcia objętego wyłączeniem oraz początkowy minimalny odsetek wsparcia, o których mowa w art. 10 ust. 2 Protokołu w sprawie Irlandii / Irlandii Północnej do Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. L 443 z 30.12.2020, s. 13).

⁽¹²⁾ Zob. art. 12 ust. 4 ram windsorskich.

17 grudnia 2020 r. UE złożyła jednostronną deklarację w ramach Wspólnego Komitetu odpowiedzialnego za nadzorowanie wdrażania umowy o wystąpieniu. Cytat z deklaracji: „Stosując art. 107 TFUE do sytuacji, o których mowa w art. 10 ust. 1 protokołu, Komisja Europejska będzie należycie uwzględniać fakt, że Irlandia Północna stanowi integralną część rynku wewnętrznego Zjednoczonego Królestwa. Unia Europejska podkreśla, że w każdym razie wpływ na handel między Irlandią Północną a Unią, który jest przedmiotem niniejszego Protokołu, nie może być jedynie hipotetyczny, domniemany lub pozbawiony rzeczywistego i bezpośredniego związku z Irlandią Północną. Należy ustalić, dla czego dany środek może mieć wpływ na wymianę handlową między Irlandią Północną a Unią, na podstawie rzeczywistych przewidywalnych skutków danego środka”.

W deklaracji tej wyjaśniono stosowanie art. 10 ust. 1 protokołu, zwanego obecnie ramami windsorskimi. Pozostaje to jednak bez uszczerbku dla wykładni pojęcia „wpływu na wymianę handlową” przez sądy unijne.

Warunki istnienia rzeczywistego i bezpośredniego związku z Irlandią Północną, oparte na rzeczywistych przewidywalnych skutkach danego środka, wyjaśniono bardziej szczegółowo we wspólnej deklaracji Unii i Zjednoczonego Królestwa w ramach Wspólnego Komitetu ds. Umowy o wystąpieniu z dnia 24 marca 2023 r. w sprawie stosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich:

„Niniejsza wspólna deklaracja w sprawie stosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich opiera się na jednostronnej deklaracji Unii, w której potwierdzono przynależność Irlandii Północnej do rynku wewnętrznego Zjednoczonego Królestwa, a jednocześnie zapewniono ochronę rynku wewnętrznego Unii. Deklaracja doprecyzowuje zasady stosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich poprzez określenie konkretnych okoliczności, w których możliwe jest jego zastosowanie podczas przyznawania subsydiów w Zjednoczonym Królestwie, oraz może służyć do interpretacji tego artykułu.

Aby środek został uznany za mający rzeczywisty i bezpośredni związek z Irlandią Północną – a tym samym za mający wpływ na handel między Irlandią Północną a Unią, który jest przedmiotem ram windsorskich – środek ten musi mieć rzeczywiste przewidywalne skutki dla tej wymiany handlowej. Przedmiotowe rzeczywiste przewidywalne skutki powinny być znaczące, a nie jedynie hipotetyczne lub domniemane.

W przypadku środków przyznanych beneficjentowi mającemu siedzibę w Wielkiej Brytanii czynniki wpływające na istotność mogą obejmować wielkość zobowiązania, wielkość subsydium oraz obecność przedsiębiorstwa na rynku właściwym w Irlandii Północnej. O ile wprowadzenie towarów na rynek Irlandii Północnej nie stanowi samo w sobie bezpośredniego i rzeczywistego związku wymagającego zastosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich, o tyle przyznanie środków beneficjentom mającym siedzibę w Irlandii Północnej będzie z większym prawdopodobieństwem miało istotne skutki.

Aby w przypadku środków przyznanych beneficjentowi z siedzibą w Wielkiej Brytanii, które mają istotne skutki, zaistniał bezpośredni i rzeczywisty związek wymagający zastosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich, należy ponadto wykazać, że korzyść gospodarcza wynikająca z subsydium została lub częściowo przeniesiona na przedsiębiorstwo w Irlandii Północnej lub poprzez właściwe towary wprowadzone do obrotu w Irlandii Północnej, na przykład w drodze sprzedaży poniżej ceny rynkowej”.

Jak potwierdzono we wspólnej deklaracji, art. 10 ust. 1 ram windsorskich ma zastosowanie do środków, które mają wpływ na odnośną wymianę handlową między Irlandią Północną a Unią, niezależnie od tego, czy beneficjent ma siedzibę w Irlandii Północnej lub sam uczestniczy w odnośnej wymianie handlowej.

Do Komisji Europejskiej należy ustalenie – na podstawie rzeczywistych przewidywalnych skutków danego środka – czy dany środek ma wystarczająco rzeczywisty i bezpośredni związek z Irlandią Północną, aby wchodził w zakres stosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich. W tym kontekście Komisja Europejska weźmie pod uwagę następujące kwestie:

W przypadku środków przyznanych beneficjentom mającym siedzibę w Irlandii Północnej istnieje większe prawdopodobieństwo, że środki mają rzeczywisty i bezpośredni związek z Irlandią Północną, a zatem będą one wymagać zastosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich.

W przypadku środków przyznanych beneficjentom mającym siedzibę w innych częściach Zjednoczonego Królestwa niż Irlandia Północna Komisja Europejska musi wykazać rzeczywisty i bezpośredni związek z Irlandią Północną na podstawie rzeczywistych przewidywalnych skutków danego środka:

— Komisja Europejska uważa, że skutki środka muszą być wystarczająco istotne, aby można było wykazać istnienie takich rzeczywistych przewidywalnych skutków dla odnośnej wymiany handlowej między Irlandią Północną a Unią. Aby ocenić, czy tak jest w istocie, Komisja Europejska odniesie się do zestawu wskaźników opartych w szczególności na wielkości przedsiębiorstwa, wielkości subsydium oraz obecności przedsiębiorstwa na rynku w Irlandii Północnej.

- Komisja Europejska musi ponadto wykazać, że korzyść gospodarcza wynikająca ze środka zostałaaby w całości lub częściowo przeniesiona na przedsiębiorstwo w Irlandii Północnej lub poprzez właściwe towary wprowadzone do obrotu w Irlandii Północnej, na przykład w drodze sprzedaży poniżej ceny rynkowej. W tym kontekście Komisja Europejska weźmie również pod uwagę wszystkie warunki lub cechy środka mające uniemożliwić takie przeniesienie korzyści gospodarczej.

W przypadku środków na rzecz usługodawców Komisja Europejska musi ustalić, czy korzyść jest przenoszona na przedsiębiorstwa uczestniczące w odnośnym handlu towarami między Irlandią Północną a Unią. Taka korzyść pośrednia występuje z reguły tylko wtedy, gdy środek jest zaprojektowany w taki sposób, by jego wtórne skutki były ukierunkowane na możliwe do zidentyfikowania przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw ⁽¹³⁾.

Wyjaśnienie powyższego na przykładach:

- Program subsydiowania mający na celu zapewnienie wsparcia producentom towarów mającym siedzibę w Irlandii Północnej będzie zazwyczaj objęty zakresem stosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich w stopniu, w jakim program ten kwalifikuje się jako pomoc państwa.
- Subsydium w ograniczonej wysokości przyznane małemu przedsiębiorstwu mającemu siedzibę poza Irlandią Północną i niemającemu znaczącej pozycji na rynku Irlandii Północnej zwykle nie wywoła skutków na tyle istotnych, by wskazywały one na istnienie rzeczywistego i bezpośredniego związku z Irlandią Północną na podstawie rzeczywistych przewidywalnych skutków.
- W przypadku znacznych subsydiów dla dużych producentów mających siedzibę w innych częściach Zjednoczonego Królestwa niż Irlandia Północna Komisja Europejska oceni, czy istnieją istotne skutki dla handlu z Irlandią Północną, na podstawie szeregu parametrów, takich jak obecność beneficjenta na rynku w Irlandii Północnej. Jeżeli ponadto istnieje realne ryzyko, że korzyść gospodarcza może zostać przeniesiona w taki sposób, że będzie miała wpływ na rynek w Irlandii Północnej, Komisja Europejska prawdopodobnie uzna, że zastosowanie ma art. 10 ust. 1 ram windsorskich. Komisja Europejska z reguły nie dochodzi do takiego wniosku, jeżeli środek jest zaprojektowany w sposób, który wyklucza istnienie realnego ryzyka, że korzyść gospodarcza mogłaby zostać przeniesiona i tym samym mieć wpływ na rynek w Irlandii Północnej.
- Program subsydiowania na pokrycie niektórych kosztów szkolenia usługodawców z reguły nie będzie objęty zakresem stosowania art. 10 ust. 1 ram windsorskich, ponieważ nie będzie zaprojektowany w taki sposób, by jego wtórne skutki były ukierunkowane na możliwe do zidentyfikowania przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw uczestniczące w odnośnej wymianie handlowej między Irlandią Północną a Unią. Program subsydiowania mający na celu oferowanie zachęt finansowych dla usługodawców (np. w sektorze finansowym), aby zmniejszyć koszty usług ponoszone przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w Irlandii Północnej prowadzące handel towarami między Irlandią Północną a Unią, mógłby jednak skutkować przeniesieniem pośredniej korzyści na te przedsiębiorstwa.

2. Art. 5 ust. 6 ram windsorskich

Należności celne nałożone przez Zjednoczone Królestwo zgodnie z art. 5 ust. 3 ram windsorskich nie są przekazywane Unii. Art. 5 ust. 6 ram windsorskich stanowi, że Zjednoczone Królestwo może w pewnych okolicznościach przyznać zwolnienie z długu celnego lub zwrócić należności celne przedsiębiorcom ⁽¹⁴⁾. Środki te podlegają postanowieniom art. 10 ram windsorskich w sprawie pomocy państwa, o ile stanowią one pomoc państwa i mają wpływ na odnośną wymianę handlową między Irlandią Północną a Unią. Przy sprawdzaniu zgodności takich środków Komisja Europejska odpowiednio uwzględni okoliczności istniejące w Irlandii Północnej ⁽¹⁵⁾.

Wyjaśnienia zawarte w niniejszym dokumencie nie mają być wyczerpujące. Mają one zapewnić sądom i organom przyznającym w państwach członkowskich UE i w Zjednoczonym Królestwie wskazówki dotyczące stosowania pojęcia wpływu na handel między Irlandią Północną a Unią. Niniejsze zawiadomienie zastępuje poprzednie zawiadomienie dla zainteresowanych stron opublikowane 10 lutego 2021 r.

⁽¹³⁾ Do pojęcia korzyści pośredniej odnoszą się pkt 115 i 116 zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej; (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Zwrot przez Zjednoczone Królestwo należności celnych nałożonych na towary przywiezione do Irlandii Północnej; zwolnienie (przez Zjednoczone Królestwo) z długów celnych w odniesieniu do towarów przywiezionych do Irlandii Północnej; określenie (przez Zjednoczone Królestwo) okoliczności, w których następuje zwrot należności celnych w odniesieniu do towarów, „co do których można wykazać, że nie zostały wprowadzone do Unii”; oraz „zrekompensowa[nie] przedsiębiorstwom” stosowania tych postanowień (przez Zjednoczone Królestwo).

⁽¹⁵⁾ Art. 5 ust. 6 ram windsorskich.

Strona internetowa Komisji Europejskiej na temat unijnych zasad pomocy państwa (https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid_en) zawiera ogólne informacje dotyczące prawodawstwa Unii w zakresie pomocy państwa. W razie potrzeby na stronach tych będą zamieszczane dodatkowe informacje.
